

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

**Komisja
Edukacji,
Nauki
i Młodzieży**

■ **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW
EKONOMIKI EDUKACJI I NAUKI
(NR 14)
z dnia 16 czerwca 2023 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży

– podkomisji stałej do spraw ekonomiki edukacji i nauki (nr 14)

16 czerwca 2023 r.

Podkomisja stała do spraw ekonomiki edukacji i nauki, obradująca pod przewodnictwem posła **Sławomira Skwarka (PiS)**, przewodniczącego podkomisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– omówienie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. (druk nr 3305) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 3371) w zakresie działania Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży;

– przedstawienie przez posłów koreferentów propozycji wniosków do opinii Komisji w zakresie:

1) części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka:

- a) dochody i wydatki,
- b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
- c) dotacje podmiotowe i celowe,
- d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym,
- e) środki europejskie na finansowanie projektów;

2) agencji wykonawczych:

- a) Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
- b) Narodowego Centrum Nauki;

3) państwowych osób prawnych:

- a) Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej,
- b) Centrum Łukasiewicz,
- c) Akademii Kopernikańskiej,
- d) Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. Świętego Maksymiliana Marii Kolbego;

4) części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk:

- a) dochody i wydatki,
- b) dotacje podmiotowe i celowe;

5) części budżetowej 90 – Akademia Kopernikańska:

- a) wydatki,
- b) dotacje podmiotowe i celowe;

- 6) części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie:
 - a) dochody i wydatki,
 - b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
 - c) dotacje podmiotowe i celowe,
 - d) środki europejskie na finansowanie projektów;
- 7) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. 75;
- 8) części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie części oświatowej:
 - a) wydatki;
- 9) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. 11, 26, 29, 52;
- 10) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem w zakresie działów:
 - a) 801 – Oświata i wychowanie:
 - dochody i wydatki,
 - wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
 - dotacje celowe;
 - b) 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza:
 - dochody i wydatki,
 - dotacje celowe;
- 11) zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – budżety wojewodów

W posiedzeniu udział wzięli: **Jerzy Jakubczuk** dyrektor Departamentu Współpracy z Samorządem Terytorialnym Ministerstwa Edukacji i Nauki wraz ze współpracownikiem, **Konrad Hodzyński** oraz **Elżbieta Żebrowska** zastępcy dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów Ministerstwa Edukacji i Nauki, **Lidia Szarna** zastępca dyrektora Departamentu Programów Naukowych i Inwestycji Ministerstwa Edukacji i Nauki wraz ze współpracownikiem, **Piotr Prokopczyk** dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikiem, **Tomasz Bzukała** dyrektor generalny Centrum Łukasiewicz wraz ze współpracownikami, **Maciej Wais** główny księgowy Narodowego Centrum Nauki, **Piotr Sadowski** dyrektor Działu Księgowości Narodowego Centrum Badań i Rozwoju wraz ze współpracownikiem, **Zofia Sawicak** zastępca dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej wraz ze współpracownikiem oraz **Rafał Wierchoślawski** kanclerz Państwowej Akademii Nauk wraz ze współpracownikiem, **Krzysztof Górski** sekretarz generalny Akademii Kopernikańskiej wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Marta Artymińska** i **Agnieszka Kalinowska-Wójcik** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dzień dobry państwu.

Otwieram posiedzenie podkomisji stałej do spraw ekonomiki, edukacji i nauki.

Witam posłów, szczególnie tych, którzy dali sobie radę i przyszli, członków podkomisji i wszystkich obecnych, gości.

Porządek dzienny posiedzenia obejmuje omówienie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r., druk nr 3305 wraz z analizą NIK, druk nr 3371 w zakresie działania Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży.

Przedstawione przez posłów koreferentów propozycje wniosków do opinii komisji w zakresie części przypisanych Komisji Edukacji.

Czy są uwagi do porządku dziennego posiedzenia? Nie słyszę. Stwierdzam, że porządek został przyjęty. Przystępujemy do realizacji porządku dziennego w sposób sprawny.

Chciałbym pewnie też wytłumaczyć przed państwem gośćmi, tę naszą nieobecność bardzo często jesteśmy w trzech komisjach i dzisiaj mamy pewnie często bilokację, a nawet niektórzy posłowie trelokację, te komisje czy podkomisje się nam dublują.

Niemniej jednak punkt 1.3 to jest część budżetowa, 28 – szkolnictwo wyższe i nauka.

Proszę o zabranie głosu przedstawiciela Ministerstwa Edukacji i Nauki. Niemniej jednak punkt 1.3 to jest część budżetowa, 28 – szkolnictwo wyższe i nauka.

Proszę o zabranie głosu przedstawiciela Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Zastępca dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów Ministerstwa Edukacji i Nauki Elżbieta Żebrowska:

Dzień dobry. Elżbieta Żebrowska, zastępca dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów w Ministerstwie Edukacji i Nauki. Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, uczestnicy dzisiejszego spotkania, chciałabym państwu pokrótce przedstawić wykonanie budżetu w części 28 – szkolnictwo wyższe i nauka za rok 2022.

Dochody budżetowe w tej części zostały zaplanowane tylko w wysokości 63 500 tys. zł, a zostały wykonane w kwocie 190 500 tys. zł jest to na poziomie ponad 300% planu. Wynika to przede wszystkim z tego, że do ministerstwa są przekazywane zwroty dotacji niewykorzystanych z lat ubiegłych oraz inne środki dotyczące zwrotów podatków VAT odzyskanych z prowadzonych przez podmioty przedsięwzięć.

Wydatki w części budżetowej zostały zaplanowane w pięciu działach budżetowych, w łącznej kwocie 27 989 000 tys. zł. W trakcie roku budżetowego budżet części 28 został zwiększony łącznie o 449 000 tys. zł do wysokości 28 438 000 tys. zł. Największą pulę wydatków, podobnie jak w dochodach, stanowiły wydatki w dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka. Była to kwota 27 718 000 tys. zł.

W dziale 730, który był właśnie największym beneficjentem wydatków, wydatki realizowano głównie poprzez dotacje i subwencje, świadczenia na rzecz osób fizycznych oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych, była to kwota 22 311 000 tys. zł. Na wydatki majątkowe w tym dziale przeznaczono 682 000 tys. zł oraz na wydatki w ramach projektów Unii Europejskiej 4 725 000 tys. zł. Największy udział w grupie wydatków bieżących stanowiła grupa subwencji z budżetu państwa na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego i dydaktycznego jednostek zaliczanych i niezaliczanych do sektora finansów publicznych i była to kwota 21 250 000 tys. zł. W pozostałych działach budżetowych części 28 i w dziale 750, 752 – Obrona Narodowa, jak również 851 – Ochrona zdrowia czy 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego łącznie wydatkowano kwotę 382 000 tys. zł.

Oczywiście będę państwu omawiała w tej chwili wszystko po kolei, tak jak jest w porządku obrad. Teraz chciałabym się pokrótce tylko odnieść do kwestii wynagrodzeń w państwowych jednostkach budżetowych. Łącznie w roku 2022 na wynagrodzenia w części 28 wydatkowano kwotę 47 823 tys. zł. W tej części wynagrodzenia były finansowane w dziale 730 dla jednostek podległych ministrowi edukacji i nauki, czyli Biuro Rady Doskonałości Naukowej oraz Biuro Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Największą pulę stanowiły środki wydane w dziale 750 – Administracja publiczna. Była to kwota 44 165 tys. zł. Przeznaczona została oczywiście na wynagrodzenia pracowników ministerstwa, zarówno członków korpusu służby cywilnej, jak i osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń oraz kierownictwa ministerstwa. W części 28 w ramach dotacji podmiotowych wydatkowano kwotę 1 921 000 tys. zł i zostały one przeznaczone głównie dla Narodowego Centrum Badań i Rozwoju ponad 62 000 tys. zł, Narodowego Centrum Nauki 34 700 tys. zł, Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej 17 100 tys. zł, dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych, które są finansowane ze szkolnictwa wyższego w kwocie 1 783 000 tys. zł, dla Krajowej Reprezentacji Doktorantów w kwocie 530 tys. zł, dla Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej 940 tys. zł, dla Centrum Nauki Kopernik 10 000 tys. zł i Narodowego Muzeum Techniki 3300 tys. zł.

W części 28 również finansowane były dotacje celowe i zostały one wykonane w wysokości 3 913 000 tys. zł. Z tego dla Narodowego Centrum Nauki, dla NCBiR, Narodowej

Agencji Wymiany Akademickiej, Funduszu Kredytów Studenckich, Centrum Łukasiewicz, instytucji sieci badawczej Centrum Łukasiewicz, jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych, Ośrodka Przetwarzania Informacji Państwowego Instytutu Badawczego, jak też Centrum Nauki Kopernik i Narodowego Muzeum Techniki.

W ramach dotacji celowych są również finansowane z części 28 dotacje celowe inwestycyjne na programy wieloletnie. Na realizację programów wieloletnich przeznaczono w tym roku 199 000 tys. zł. Z tego wydatkowano 186 900 tys. zł na program „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” – V etap. Środki te są przekazywane do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, które jest realizatorem tego programu. Dodatkowym programem wieloletnim, który jest również finansowany z części 28 jest program wieloletni Uniwersytetu Warszawskiego na lata 2016–2027. Na program ten wydatkowano kwotę 175 400 tys. zł.

W ramach środków europejskich na finansowanie projektów wydatkowano kwotę 4 938 500 tys. zł. Głównym beneficjentem tych środków były programy operacyjne, takie jak „Inteligentny rozwój”, „Wiedza, edukacja, rozwój” oraz „Polska cyfrowa”. Na te programy operacyjne wydano ponad 4 671 000 tys. zł.

Dodatkowo w ramach projektów europejskich było dofinansowanie wkładu krajowego dla uczelni i jednostek naukowych w inwestycjach w zakresie infrastruktury dydaktycznej i badawczej, w ramach regionalnych programów operacyjnych to była kwota 14 800 tys. zł. oraz kwota 42 000 tys. zł została wydatkowana na projekty realizowane w ramach programów UE współfinansowanych ze środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

Dodatkowo minister edukacji i nauki wspiera finansowo agencje wykonawcze, takie jak Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, ale myślę, że szczegółowy plan, wykonanie wydatków NCBiR będzie mógł przedstawić przedstawiciel NCBiR, który jest z nami. Ze swojej strony mogę tylko powiedzieć, że ogółem wydatki NCBiR wynosiły 5 775 000 tys. zł i zostały wykonane w 96% planu po zmianach. Zgodnie z ustawą z dnia 1 sierpnia nadzór nad NCBiR został przejęty przez ministra funduszy i programów regionalnych.

Następną jednostką finansowaną przez ministra edukacji i nauki jest Narodowe Centrum Nauki. Przychody Centrum są realizowane zgodnie z zapisami ustawowymi. Przychody z centrum, stanowią dotacje otrzymywane z budżetu państwa oraz środki pozyskiwane z innych źródeł. Wydatki NCN ukształtowały się na poziomie 1 562 000 tys. zł. W ramach tego finansowane były badania podstawowe w formie projektów badawczych, m.in. takich jak „Opus”, „Sonata”, „BIS”, „Preludium” oraz „Miniatura” czy „Polskie powroty”. W tym zakresie też mamy przedstawiciela NCN, który, jeśli państwo będą mieli ochotę, oczywiście udzieli bardziej szczegółowych informacji.

W zakresie wykonania budżetu państwowych osób prawnych minister edukacji i nauki finansuje Narodową Agencję Wymiany Akademickiej oraz Centrum Łukasiewicz. Przychodami NAWA, podobnie jak w przypadku NCN-u, są dotacje pozyskiwane z budżetu państwa oraz środki pozyskiwane z innych źródeł. Wydatki agencji wraz ze środkami europejskimi wyniosły łącznie w 2022 r. 228 000 tys. zł. NAWA realizowała programy własne finansowane w ramach środków pozyskiwanych od ministra edukacji i nauki oraz programy zlecane przez innych ministrów, jak np. minister zdrowia.

Sieć Badawcza Łukasiewicz, którą tworzy oczywiście Centrum Łukasiewicz oraz instytuty działające w ramach sieci zrealizowała swoje wydatki na poziomie 78 600 tys. zł. W ramach tego finansowane były zadania bieżące centrum z subwencji, którą otrzymywało centrum oraz środki w ramach dotacji inwestycyjnej na zabezpieczenie funkcjonalności działania infrastruktury IT w samym Centrum Łukasiewicz. Dodatkowo w ramach subwencji przekazanej dla instytutów Sieci Badawczej Łukasiewicz w kwocie 347 500 tys. zł wspierano instytuty sieci badawczej, będące w tym systemie.

Kolejnym podmiotem finansowanym przez ministra edukacji i nauki jest Akademia Kopernikańska, ale myślę, że o niej powiem później, dlatego że Akademia Kopernikańska jest już inną częścią budżetową. Jeszcze w ramach rezerw celowych czy później też? Może później. Dobrze. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Tak, rezerwy celowe później.

Teraz w ramach kolejności poproszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK i przy każdej części, jak rozumiem, będzie się wypowiadał pan dyrektor Piotr Prokopczyk. Proszę bardzo.

Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli Piotr Prokopczyk:

Bardzo uprzejmie dziękuję.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, NIK w ramach przeprowadzonej kontroli wykonania budżetu państwa pozytywnie oceniła wykonanie budżetu w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka. W ramach kontroli 16,3% wydatków z budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w przepisach ustawy o finansach publicznych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków. Jednocześnie zostały stwierdzone pewne nieprawidłowości. W tej chwili o tych nieprawidłowościach będę chciał wspomnieć.

W części 28. stwierdzono niezatwierdzenie w terminie wskazanym w art. 380 ustawy z dnia 20 lipca 2008 r. Prawo o szkolnictwie wyższym rozliczenia w zakresie rzeczowym i finansowym jednej dotacji udzielonej na podstawie art. 44 ust. 5. Jednocześnie stwierdzono niedotrzymanie obowiązku terminowego przekazania przez ministerstwo prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki raportu z realizacji obowiązkowego celu zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej za okres od 1 grudnia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. Natomiast trzeba tutaj wskazać jednoznacznie, że to opóźnienie było niewielkie, to jest 6-dniowe. Dodatkowo nie zrealizowano wniosku pokontrolnego NIK sformułowanego po kontroli wykonania budżetu państwa za 2021 r., dotyczącego opracowania aktualnych zasad obiegu i kontroli dokumentów w zakresie obsługi finansowo-księgowej.

Jednocześnie należy wskazać, że NIK pozytywnie opiniuje sporządzone przez ministra sprawozdanie budżetowe, stwierdzając, że stosowany system kontroli zarządczej zapewnia w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań. Sprawozdania łączne w części 28. Szkolnictwo wyższe i nauka na podstawie sprawozdań jednostkowych zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem rachunkowym. Kwoty wskazane w sprawozdaniach jednostkowych, kontrolowanej jednostki oraz dysponenta głównego były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Dodatkowo, jeszcze w ramach kontroli wykonania budżetu państwa badaliśmy księgi rachunkowe dysponenta części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka i tutaj stwierdzamy, że były prowadzone prawidłowo, z zachowaniem ciągłości i kompletności ewidencji operacji gospodarczej. Tak jak już powiedziałem, sprawozdania przedstawiają wiarygodne dane.

Dodatkowo chciałbym się odnieść, ponieważ pojawiły się tutaj plany finansowe poszczególnych osób prawnych. W tym roku nie kontrolowaliśmy planów finansowych poszczególnych osób prawnych, natomiast badaliśmy w zeszłym roku w ramach kontroli doraźnej realizację zadań przez wybrane instytuty należące do Sieci Badawczej Łukasiewicz, jak również samo centrum też zbadaliśmy.

Tutaj bardzo krótko chciałbym przedstawić istotne ustalenia tej kontroli. W ramach tej kontroli, którą izba przeprowadziła w IV kwartale. Badaniem objęto lata 2019-2022 i sprawdzaliśmy nadzór prezesa Centrum Łukasiewicz nad instytutami. Tutaj należy powiedzieć, że był sprawowany prawidłowo. Również trzeba wskazać, że roczne plany i sprawozdania finansowe Centrum Łukasiewicz instytutu sieci były przekazywane w terminach ustawowych wraz ze sprawozdaniem z badania przeprowadzonego przez biegłego rewidenta. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przekazywania i opiniowania rocznych planów i sprawozdań z działalności sieci. Tak samo, jak już powiedziałem, że nadzór był sprawowany przez prezesa nad prawidłowością wydatkowania środków finansowych z dotacji celowych przyznawanych wskazanym instytutom był prawidłowy.

W pozostałym zakresie nie przeprowadzaliśmy kontroli wykonania planów finansowych. Natomiast, jeżeli chodzi o Akademię Kopernikańską, to tak jak już pani dyrektor tutaj wspomniała, będę chciał się odnieść w momencie, kiedy będzie omawiana część Akademia Kopernikańska. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo, panu dyrektorowi.

Proszę o zabranie głosu przez posła koreferenta. Do tej części budżetowej został wyznaczony pan poseł Jacek Kurzępa. Proszę bardzo.

Poseł Jacek Kurzępa (PiS) – spoza składu podkomisji:

Panie przewodniczący, Wysoka Izbo, szanowni goście, dokonując oceny sprawozdania z wykonania budżetu w części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka za okres 1 stycznia do 31 grudnia po zapoznaniu się i wysłuchaniu państwa przedłożenia ze szczegółowymi informacjami dysponentów części budżetowej oraz stanowiska, NIK-u opiniuję pozytywne przyjęcie przedłożonego sprawozdania.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję.

Czy jest ktoś chętny do zabrania głosu z państwa posłów? Nie słyszę.

W związku z powyższym przechodzimy sprawnie do pkt 4 to część 67 – Polska Akademia Nauk.

Proszę o zabranie głosu przez pana kanclerza Polskiej Akademii Nauk Rafała Wierchosławskiego.

Kanclerz Polskiej Akademii Nauk Rafał Wierchosławski:

Szanowny panie przewodniczący, szanowna Komisjo, wydatki na działalność PAN określone w ustawie budżetowej na rok 2022 wyniosły 105 899 tys. zł i obejmowały wydatki zapisane w rozdziale 730, 752.

W ciągu roku budżetowego, decyzją ministra edukacji i nauki, wydatki te zostały zwiększone do wysokości 110 899 tys. zł. Tę kwotę udało się zrealizować w 99,4% planu w następujących pozycjach: dotacja podmiotowa 94 364 tys. zł, dotacja celowa na inwestycje 3754 tys. zł, dotacja celowa na zadania w zakresie kształcenia 192 tys. zł, dotacja celowa na wkład własny 11 971 tys. zł.

Omawiając już bardziej szczegółowo te cztery pozycje, w ramach dotacji podmiotowej wydatkowaliśmy 17 404 tys. zł na działalność organów i korporacji uczonych PAN. Tutaj zawierają się uposażenia członków krajowych PAN, prezesa, wiceprezesów, kanclerza, prezesów oddziałów, jak również wydatki związane z działalnością bieżącą organów i korporacji uczonych, czyli aktywności, upowszechniających naukę, wydziałów, oddziałów, komitetów naukowych i problemowych. 41 750 tys. zł w ramach dotacji podmiotowej zostało wydatkowane na działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych akademii. W tej chwili utrzymujemy 17 takich jednostek bez osobowości prawnej.

Kwota 35 210 tys. zł była wydatkowana w ramach pozostałej działalności, czyli działalności kancelarii akademii oraz programu „Pasific” to jest program stypendialny dla naukowców z zagranicy. Kolejną pozycją w tych i innych wydatkach to była współpraca naukowa z zagranicą, którą realizuje akademia, w tym składki do organizacji międzynarodowych oraz wyodrębnione zadania z zakresu upowszechniania i promocji działalności naukowej w wysokości 1014 tys. zł. Jak również dofinansowanie działalności Międzynarodowego Instytutu Biologii Molekularnej i Komórkowej w wysokości 1274 tys. zł.

Chciałem również dodać, że od bardzo długiego czasu Akademia utworzyła w zeszłym roku kolejny instytut – Międzynarodowy Instytut Mechanizmów i Maszyn Molekularnych, który nie był jeszcze dotowany w 2022 r.

W ramach drugiej pozycji, czyli dotacji celowych, na inwestycje wydatkowaliśmy 3754 tys. zł, z czego 1546 tys. zł przeznaczyliśmy na przebudowę Domu Seniora PAN. Pozostałą kwotę w wysokości 2208 tys. zł przeznaczyliśmy na zakup zgniatarki do śmieci na potrzeby ogrodu botanicznego, kosiarek, systemu przełączników sieciowych, zasi-

lania awaryjnego, serwerowni, oprogramowania do tworzenia obiegu dokumentów w Kancelarii PAN. Te wszystkie wydatki informatyczne to była kwota 2122 tys. zł.

Ostatnia pozycja to jest dotacja celowa na kształcenie. Tutaj zaplanowaliśmy 288 tys. zł. Udało się to wydatkować w 66,7%, czyli kwotę 192 tys. zł. To jest kwota przeznaczona na finansowanie zadań związanych z kształceniem w szkołach doktorskich prowadzonych i współprowadzonych przez instytuty PAN.

Mamy też taką pozycję budżetową, jak wydatki niewygasające. To były wydatki przeniesione z końcem 2021 r. na rok 2022 w kwocie 2188 tys. zł. Z czego 188 tys. zł wykorzystaliśmy na realizację programu „Pasific”. Natomiast 2000 tys. zł na inwestycje w cyfryzację procesów back office, czyli utworzenie zintegrowanego systemu informacyjnego służącego do elektronicznego obiegu dokumentacji. W 2021 r. wydatkowaliśmy 2187 tys. zł, z czego 187 tys. zł z dotacji podmiotowej oraz 2 tys. zł z dotacji celowej na inwestycje. To były te wydatki nie wygasają z kolei za 2021 r. Na tym chciałem zakończyć. Dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo za sprawne przedstawienie.

Tak jak mówiliśmy, poproszę pana dyrektora NIK-u, pana Piotra Prokopczyka.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo uprzejmie dziękuję, panie przewodniczący. W tym roku w ramach kontroli wykonania budżetu państwa nie obejmowaliśmy części 67 kontrolą, w związku z tym tutaj zgodnie z metodyką kontroli, która jest przyjęta, także nie będę tutaj odnosił się do wydatków w tej części. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Jeszcze sprawniej niż się spodziewałem. Dziękuję bardzo.

Muszę powiedzieć, że nie poproszę o zabranie głosu posła koreferenta do tej części budżetowej, ponieważ go nie ma. Jest nieobecny, ale przekazał i złoży na piśmie rekomendację dla Komisji o pozytywne zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych tej części budżetowej.

Punkt 5 to część budżetowa 90 – Akademia Kopernikańska.

Proszę o zabranie głosu przez przedstawiciela Akademii Kopernikańskiej, ewentualnie, jeśli nie ma, to przez przedstawiciela MEiN.

Sekretarz generalny Akademii Kopernikańskiej Krzysztof Górski:

Dzień dobry. Nazywam się Krzysztof Górski, od marca jestem sekretarzem generalnym akademii. Przyszliśmy tutaj razem z dyrektorem biura, panem Witoldem Mazurkiem, który jest najlepiej zorientowany w budżetowych sprawach za rok zeszły, kiedy jeszcze nie byłem w tej funkcji. Także przekażę głos panu Mazurkowi, żeby opowiedział państwu o tym.

Dyrektor Biura Akademii Kopernikańskiej Witold Mazurek:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo, Akademia Kopernikańska powstała na podstawie ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. Tak może pokrótce, bo to jest nowa instytucja, więc tak w dwóch zdaniach.

Nadzór nad akademią w zakresie zgodności działania jej organu z przepisami prawa i statutem sprawuje prezes Rady Ministrów. Naszą siedzibą jest miasto Warszawa. Zadaniami Akademii jest realizowanie Narodowego Programu Kopernikańskiego, zwanego programem, w skład który obejmuje finansowanie badań naukowych, w tym przyznawanie stypendiów Kopernikańskich, grantów Mikołaja Kopernika, wspieranie Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika, którą też powołaliśmy i już rozpoczęła swoją działalność, przyznawanie nagród Kopernikańskich, powoływanie ambasadorów Akademii Kopernikańskiej i przyznawanie wsparcia finansowego na zadania przez nich realizowane, Organizację Światowego Kongresu Kopernikańskiego, który odbył się w lutym 2023 r. w Toruniu. Pierwsze takie wydarzenia o zasięgu międzynarodowym, przygotowanie oraz organizowanie konferencji, sympozjów, seminariów i współpracę międzynarodową.

Działalność akademii jest finansowana ze środków pochodzących z budżetu państwa oraz innych źródeł. Jest ona klasyfikowana w dziale 730 – Szkolnictwo wyższe część budżetu państwa 90 – Akademia Kopernikańska. Przychodami akademii, zgodnie

z zapisami art. 28 ustawy, są dotacje podmiotowe na finansowanie bieżącej działalności akademii, obejmujące działalność organów akademii, w tym zwrotu kosztów podróży, zakwaterowania i biuro akademii i centrum oraz upowszechnianie i promocję programu. Dotacje celowe na finansowanie inwestycji realizowanych przez biuro akademii Stypendiów Kopernikańskich, grantów Mikołaja Kopernika, zadań związanych ze wspieraniem szkoły, Nagród Kopernikańskich, Światowego Kongresu Kopernikańskiego oraz realizacji zadań ambasadorów akademii. Wkład własny w realizowanych przez akademię programach z udziałem środków pochodzących z budżetu UE niepodlegających zwrotowi, środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, w tym z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu EFTA, darowizny, zapisy, środki pochodzące z innych źródeł.

Może teraz przejść do zbiorczego omówienia wydatków budżetowych. Rozporządzenie ministra finansów z dnia 4 sierpnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie klasyfikacji części budżetowej oraz określania ich dysponentów do klasyfikacji budżetowej wydatków, została dodana część 90 – Akademia Kopernikańska. Chciałbym dodać, że powstała z datą obowiązywania od 1 września 2002 r. W związku z tym w ustawie budżetowej na rok 2022 z dnia 17 grudnia 2021 r. nie były wyodrębnione środki na wydatki dla nowo powołanej Akademii Kopernikańskiej. W trakcie realizacji budżetu w części 90 – Akademia Kopernikańska w dziale – 730 Szkolnictwo wyższe i nauka, w rozdziale 73095 – Pozostała działalność dostała dotację decyzjami ministerstwa edukacji i nauki nr 15WKP1/22 z dnia 22 września. Minister dokonał przesunięcia środków w kwocie 400 tys. zł z części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka do części 90 – Akademia Kopernikańska. Numer 18 z dnia 20 października dokonał przesunięcia środków w kwocie 1600 tys. zł. w części 28 Zgodnie z art. 171 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, o podjętych decyzjach została poinformowana Rada Ministrów, która nie zgłosiła sprzeciwu w niniejszej sprawie. Plan wydatków po zmianach w wysokości 2000 tys. zł został w pełni zrealizowany w pełnej wysokości, z czego przekazano Akademii Kopernikańskiej środki w formie dotacji podmiotowej w wysokości 1200 tys. zł i dotacji celowej 800 tys. zł. Dotacja podmiotowa na finansowanie bieżącej działalności akademii i środki przyznane akademii w ramach dotacji podmiotowej wydatkowane zostały m.in. na wynagrodzenia pracowników akademii, zakup wyposażenia dla zorganizowanego biura akademii, zakup usług niezbędnych dla funkcjonowania akademii.

W ramach środków wydatkowanych na wynagrodzenia znajdowały się kwoty związane z wynagrodzeniem pełnomocnika ds. organizacji akademii, pełniącego obowiązki dyrektora biura akademii oraz pracowników biura. Wynagrodzenia wynikały zarówno z zawartych umów o pracę, dodam, że to były tylko trzy pełne etaty przeliczeniowe i zawarte umowy zlecenia. Dokonano niezbędnych zakupów wyposażenia dla powstającego biura akademii. Mam tu na myśli sprzęt, meble, komputery, telefony, materiały eksploatacyjne. Ponadto zakupiono usługi niezbędne do prawidłowego funkcjonowania biura akademii, jak również podjęto przygotowania do Światowego Kongresu Kopernikańskiego. Wśród tych wydatków były kwoty obejmujące m.in. usługi doradztwa prawnego, obsługi finansowo-księgowej, najmu środków transportowych.

Natomiast dotacja celowa na finansowanie zadań realizowanych przez akademię w całości została przeznaczona na finansowanie zadań związanych z organizacją Światowego Kongresu Kopernikańskiego w 2023 r. W szczególności chcę zwrócić państwu uwagę, że te wydatki ponieśliśmy w 2020 r., żeby ustrzec się przed planowanymi podwyżkami niektórych usług typu wynajem sali i innych usług, które nastąpiły w 2023 r.

Teraz wykonanie planu finansowego w układzie zadaniowym. Jak wspomniałem, kwota w sumie 2000 tys. zł. Zrealizowaliśmy plan w 100%. Dotacja celowa została zrealizowana na poziomie 99,75%, czyli praktycznie 100% działalności. Jeszcze państwu może przedstawię wynik finansowy, który stanowił różnicę pomiędzy przychodami ogólnymi a kosztami w 2022 r., wynik ten jest dodatni i wynosi 46 tys. zł. Na ten dodatni wynik finansowy składają się: amortyzacja oraz 5 tys. zł pozostałych na koniec roku środków pieniężnych. Środki i dochody zrealizowane włącznie z dotacji podmiotowej i celowej, jak wspomniałem, były zrealizowane w 100%.

Może jeszcze dwa słowa na temat kosztów funkcjonowania akademii. Jak wspomniałem, były to trzy etaty. Budżet zrealizowany w 100% i koszty na realizację statutowych działań również w tej dotacji celowej 99,75%. Dziękuję państwu za uwagę.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękujemy bardzo.
Pan dyrektor.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo uprzejmie dziękuję, panie przewodniczący. Najwyższa Izba Kontroli podobnie jak w przypadku części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, również część 90 – Akademia Kopernikańska w ramach kontroli wykonania budżetu państwa oceniła pozytywnie. Jednocześnie w wyniku kontroli 100% wydatków w części 90 stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w przepisach o finansach publicznych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków.

Niemniej jednak stwierdziliśmy w części 90 – Akademia Kopernikańska pewną nieprawidłowość. Polegała ona na rozliczeniu przez ministra wydatkowania w 2022 r. przez akademię dotacji celowej w łącznej wysokości 800 tys. zł jedynie w oparciu o ogólną kwotę poniesionych kosztów wykazaną w sprawozdaniu ze względu na brak wymogu przedłożenia szczegółowego rozliczenia i wskazania dokumentów źródłowych. Zostało to uznane za działanie nierzetelne.

Jednocześnie, jeżeli chodzi o sprawozdania, podobnie jak w przypadku części 28 NIK pozytywnie opiniuje sporządzone przez ministra sprawozdania budżetowe, stwierdzając, że stosowany system kontroli zarządczej zapewnia w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań jednostkowych w części 90 – Akademia Kopernikańska. Zostały one sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem rachunkowym, a kwoty wskazane w tych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Z mojej strony to wszystko. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Proszę o zabranie głosu przez posła koreferenta pana Jacka Kurzępę.

Poseł Jacek Kurzępa (PiS) – spoza składu podkomisji:

Panie przewodniczący, szanowna podkomisjo, szanowni państwo, w odniesieniu do przedłożonego sprawozdania, lektury, przedłożonych dokumentów oraz opinii NIK rekomenduję przyjęcie pozytywnej opinii dla tego sprawozdania.

Chciałbym jeszcze dwa akapity poświęcić temu, że jest to nowa placówka, nowa instytucja, która ma wzmocnić znaczenie i rozpoznawalność polskiej nauki na świecie, ale również wprowadzić ją w międzynarodowy światowy obieg nauki. Czego panu Sekretarzowi Generalnemu instytucji gratuluję, gdyż ta rzetelność, o której pan dyrektor z NIK-u powiedział, jest dobrym prognostykiem dla kontynuacji tego rzetelnego funkcjonowania Akademii Kopernikańskiej. Oczywiście to, co wydarzyło się w tym roku Kongres Kopernikański, skupiający noblistów z różnych dziedzin nauki, był również kapitalną wizytówką Akademii Kopernikańskiej, czego gratuluję. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję panie pośle.

Czy są pytania ewentualnie ze strony państwa posłów? Jeśli nie, to dziękuję bardzo.

Przechodzimy do pkt 6 i 7. To jest część budżetowa 30 – Oświata i wychowanie wraz z rezerwą celową z pozycji 75.

Proszę o zabranie głosu przez przedstawiciela MEiN.

Zastępca dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów Ministerstwa Edukacji i Nauki Konrad Hodzyński:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, Konrad Hodzyński, zastępca dyrektora w Departamencie Budżetu i Finansów w Ministerstwie Edukacji i Nauki. Jeśli chodzi o część 30 – Oświata i wychowanie to dochody budżetowe w tej części w ustawie budżetowej zaplanowano w wysokości 7775 tys. zł, a zrealizowane zostały w kwocie

11 281 tys. zł. Uzyskane dochody pochodziły m.in. z wpływów z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów. Były to dochody, które uzyskiwały okręgowe komisje egzaminacyjne oraz MEiN. Główną pozycją dochodów w części 30 były również wpływy z różnych opłat za dopuszczenie podręczników do użytku szkolnego, wpływów z rozliczeń i zwrotów z lat ubiegłych oraz wpływów z pozostałych odsetek.

Jeśli chodzi o wydatki budżetu państwa w części 30, to w ustawie budżetowej na rok 2022 określone zostały one w wysokości 488 167 tys. zł.

Plan po zmianach, który uwzględniał zwiększenie z rezerwy ogólnej budżetu państwa oraz rezerw celowych, wyniósł 886 546 tys. zł i zrealizowany został w 92,5%, to jest w kwocie 819 886 tys. zł. Najwyższe wydatki 92% ogółu wydatków z części 30 poniesione w dziale 801– Oświata i wychowanie. Plan wydatków tutaj po zmianach wyniósł 816 516 tys. zł, a wykonany został w kwocie 752 744 tys. zł. Ponadto wydatki realizowano w dziale 750 – Administracja publiczna, gdzie przeznaczono kwotę 51 000 tys. zł. Były to wydatki na finansowanie zadań związanych z funkcjonowaniem MEiN oraz na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE.

Ponadto w dziale 851 – Ochrona zdrowia wydatkowano kwotę 2994 tys. zł. Były to środki przeznaczone na realizację zadań wynikających z ustawy o zdrowiu publicznym. Środki te przeznaczone zostały na dotacje dla podmiotów wyłonionych w ramach otwartego konkursu ofert, realizujących zadania w ramach Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2027.

W dziale 854 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wydatkowano 671 tys. zł. Były to środki przeznaczone na organizację i prowadzenie kursów języka polskiego i adaptacji w społeczeństwie polskim dla repatriantów i członków ich najbliższych rodzin.

W dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza wydatkowano 2336 tys. zł. Kwotę tę przeznaczono na wsparcie działań skierowanych do dzieci i młodzieży oraz promowanie współpracy między szkołami i organizacjami pozarządowymi, jak również na wypłatę stypendium ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania dla uczniów uzyskujących wybitne osiągnięcia edukacyjne.

Ostatni dział budżetowy, w którym realizowano wydatki, to dział 921– Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. Tutaj przeznaczono kwotę 10 051 tys. zł na dotację podmiotową z budżetu państwa dla instytucji kultury Centrum Nauki Kopernik.

Jeśli chodzi o wydatki budżetu środków europejskich w części 30, to wydatki te zaplanowane zostały w ustawie budżetowej w wysokości 200 569 tys. zł. Plan po zmianach wyniósł 232 607 tys. zł i zrealizowany został w 99%. Środki te zostały przeznaczone na realizację projektów w ramach programu operacyjnego „Wiedza, edukacja, rozwój” na lata 2014–2020 oraz na realizację zadań w ramach programu operacyjnego „Polska cyfrowa”. W ramach budżetu części 30 udzielona została również w 2022 r. dotacja podmiotowa dla Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego w wysokości 150 tys. zł. Dotacja została wykorzystana przez instytut w kwocie 148 tys. zł. Instytut funkcjonował od połowy grudnia, stąd też taka wysokość tej dotacji. Wydatki te zostały przeznaczone na bieżącą działalność instytutu.

Od razu przejdę do rezerwy celowej pozycja 75. Była to rezerwa na nauczanie języka polskiego w Niemczech. Rezerwę w ustawie budżetowej na rok 2022 utworzono w wysokości 39 800 tys. zł. Plan rezerwy po zmianach wyniósł 11 371 tys. zł i został rozdysponowany w pełnej wysokości. Środki z tej rezerwy trafiły przede wszystkim do części 30 z przeznaczeniem na zakup i dystrybucję pakietów edukacyjnych dla szkół społecznych, organizacji polonijnych w Niemczech oraz szkół polskich przy przedstawicielstwie dyplomatycznym i Urzędach Konsularnych Rzeczypospolitej Polskiej w Niemczech, jak również na zakup podręczników i pomocy dydaktycznych dla szkół społecznych i organizacji polonijnych z Niemiec oraz szkolenie dla nauczycieli szkół polskich w Niemczech.

Kolejnym zadaniem, które było realizowane z tych środków to sfinansowanie wydatków bieżących, nowo utworzonych czterech szkół polskich przy przedstawicielstwach dyplomatycznych w Niemczech, utworzenie stanowiska pracy dla wizytatora tych szkół oraz na sfinansowanie wydatków bieżących, związanych z utworzeniem oddziałów dzie-

cięcych dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat przy szkołach polskich w Niemczech. Ponadto, zgodnie z opinią Komisji Finansów Publicznych w sprawie zmiany przeznaczenia rezerwy celowej, środki zostały przeznaczone na uzupełnienie planu wydatków Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą w celu sfinansowania wynagrodzeń osobowych dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach polskich za granicą, jak również na wydatki ponoszone na czynsze i wynajem pomieszczeń do prowadzenia zajęć dydaktycznych w tych szkołach. Oraz na sfinansowanie wynagrodzeń osobowych wraz z pochodnymi dla nauczycieli i pracowników administracji zatrudnionych w czterech nowych szkołach polskich z oddziałami dziecięcymi na terenie Niemiec. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję panie dyrektorze.

Poproszę przedstawiciela NIK, pana dyrektora Piotra Prokopczyka.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. W przypadku wykonania budżetu państwa w części 30 – Oświata i wychowanie NIK stwierdziła istotne nieprawidłowości dotyczące udzielenia dotacji w ramach programu ministra. W wyniku kontroli 13,7% wydatków z budżetu państwa oraz z budżetu środków europejskich w części 30 stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w przepisach o finansach publicznych. Z wyjątkiem wydatków, tak jak już mówiłem, ponoszonych w ramach dwóch programów ministra rozwój potencjału infrastrukturalnego podmiotów wspierających system oświaty i wychowania, inwestycje w oświacie.

Część z tych wydatków była podnoszona z pominięciem zasad określonych w art. 44 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. A funkcjonujące w ministerstwie mechanizmy kontroli zarządczej okazały się nie w pełni skuteczne, co miało negatywny wpływ na skalę i zakres stwierdzonych nieprawidłowości. Ponadto dotacje w ramach wyżej wymienionych programów, a także dotacje w ramach programu „Wsparcie edukacji” oraz programu „Międzypokoleniowe centra edukacyjne – wsparcie integracji międzypokoleniowej” zostało udzielone w znacznej liczbie podmiotom, których wnioski nie były rekomendowane przez zespoły doradcze. Dlatego postępowanie ministra w tym zakresie NIK uznaje za nierzetelne.

Teraz przeszedłbym do wskazania tych nieprawidłowości, które zostały w części 30 – Oświata i wychowanie stwierdzone w toku działań kontrolnych przez kontrolerów NIK. Nieprecyzyjne określanie warunków udziału trybu przeprowadzenia naboru oraz szczegółowych kryteriów oceny wniosków w ramach trzech programów ministra, tj. „Programu wsparcia edukacji”, „Rozwój potencjału infrastrukturalnego podmiotów wspierających system oświaty i wychowania” i „Międzypokoleniowe centra edukacyjne – wsparcie integracji międzypokoleniowej”. Przyznanie w ramach programu „Rozwój potencjału infrastrukturalnego podmiotów wspierających system oświaty i wychowania” dwóch dotacji w łącznej wysokości 1500 tys. zł instytucjom kultury, które nie były uprawnione do udziału w programie. Przyznanie w ramach programu „Rozwój potencjału infrastrukturalnego podmiotów wspierających system oświaty i wychowania” dotacji jednemu podmiotowi w wysokości 4500 tys. zł poza trybem naboru wniosków określonym w komunikacie ministra z dnia 22 sierpnia 2022 r. Przyznanie w ramach „Programu rozwoju potencjału infrastrukturalnego...” – nie będę kontynuował całej nazwy dotacji celowych na realizację inwestycji trzem podmiotom w łącznej wysokości 6000 tys. zł, pomimo że nie spełniały one kryterium określonego przez ministra w części 6 pkt 7 komunikatu w zakresie posiadanego przez wnioskodawcę doświadczenia w obszarze realizacji działań na rzecz wspierania systemu oświaty, co potwierdzili zewnętrzni eksperci opiniujący wnioski zatrudnieni przez ministra.

Przyznanie w ramach Programu rozwoju potencjału infrastrukturalnego podmiotów wspierających system oświaty i wychowania dotacji dwóm podmiotom w łącznej wysokości 615 tys. zł, pomimo że złożone przez nie wnioski nie zostały rzetelnie ocenione pod względem merytorycznym. Dwukrotnym zawarciu umowy w wysokości 3100 tys. zł z jednym podmiotem na realizację tego samego zadania i wypłaceniu dotacji w kwocie

dwukrotnie wyższej niż została przyznana w ramach programu „Inwestycje w oświacie”. Zawarcie trzech umów na łączną kwotę 3500 tys. zł w ramach programu „Inwestycje w oświacie” bez uprzedniego potwierdzenia zabezpieczenia środków finansowych na ich realizację. Zaciągnięciu przez ministra zobowiązania na łączną kwotę 2250 tys. zł poprzez podpisanie trzech umów dotacyjnych, na realizację których nie posiadał środków w 2022 r. Ostatnia nieprawidłowość udzielenie dotacji celowych w łącznej wysokości 84 851 300 zł. 149 wnioskodawcom, których wnioski nie zostały zarekomendowane przez zespoły doradcze, co stanowiło od 15% do 64,4% ogółu beneficjentów w poszczególnych programach. Na funkcjonowanie tych zespołów wydatkowano 966 tys. zł.

Jeżeli chodzi o kwestię dotyczącą sprawozdań budżetowych, to tutaj NIK pozytywnie opiniuje sprawozdania budżetowe w części 30. Ustalono, że zostały one sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem rachunkowym, a kwoty wskazane w sprawozdaniach jednostkowych oraz dysponenta głównego były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Jednocześnie w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami NIK w wystąpieniu pokontrolnym, co też zostało odnotowane w informacji o wynikach kontroli na stronie nr 51 wskazała, jakie zostały sformułowane wnioski. Tutaj w odniesieniu do części 30 przede wszystkim mówimy o wnioskach od 3. do 9. Wskazaliśmy na potrzebę precyzyjnego określania warunków udziału w programach ministra, trybu przeprowadzenia naboru oraz kryteriów oceny wniosków ze wskazaniem ich wag. Udzielanie dotacji w ramach programów ministra podmiotom uprawnionym oraz zgodnie z trybem naboru wniosków określonym przez ministra w komunikatach o ustanowieniu programu. Przyznawanie dotacji podmiotom spełniającym wszystkie kryteria wskazane przez ministra w komunikacie o ustanowieniu programu, rzetelnym ocenianiu wniosków złożonych w programach ministra, to jest w odniesieniu do wszystkich kryteriów wskazanych przez ministra w komunikatach o ustanowieniu tych programów. Przyznawanie dotacji do wysokości określonej planem wydatków, a także rzetelne ich rozliczanie. Naliczenie do wypłaty kwot dotacji w wysokości przyznanej, wynikającej ze złożonych wniosków oraz zawartych umów, jak również dokonywanie wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym, w tym w terminach zapewniających posiadanie środków w planie.

Jednocześnie w samej informacji, biorąc też pod uwagę ustalenia wyników kontroli.

Wskazaliśmy wniosek mając powyższe na uwadze, NIK wnosi o doprecyzowanie art. 90x ustawy o systemie oświaty poprzez wskazanie, że podmioty ubiegające się o środki publiczne w ramach programów inwestycyjnych ministra właściwego ds. oświaty i wychowania powinny posiadać znaczne i trwałe doświadczenie w zakresie realizacji zadań na rzecz wspierania systemu oświaty i wychowania, jak również zadania te powinny stanowić ich kluczową działalność. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo.

Tak się składa, że to moja część budżetowa. Panie dyrektorze, szanowni państwo odpowiedział pan, panie dyrektorze, na te pytania, które miałem właśnie zadać o te rekomendacje, wnioski, zalecenia. Ale mam też pytanie do ministerstwa edukacji, co z tych zaleceń, wniosków, rekomendacji już udało się zrobić? Jak rozumiem, te wątpliwości NIK-u nie są do samych dwóch programów ogłoszonych przez pana ministra, które cieszyły się dużą popularnością, tylko do samych procedur przeprowadzenia konkursów.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Jeżeli mogę, panie przewodniczący, tylko doprecyzować, to w ramach czynności kontrolnych tutaj objęliśmy wydatki w ramach tych programów i na podstawie stwierdzonych nieprawidłowości rzeczywiście wskazaliśmy pewne działania, które są potrzebne i konieczne do realizacji w ramach nie tylko tych programów, ale tutaj w szczególności te programy były przez nas zbadane i na tej podstawie wskazaliśmy.

Natomiast ten ostatni wniosek, który przeczytałem, on jest już w informacji o wynikach kontroli i on ma trochę inny charakter, ponieważ mówimy tutaj o nowym przepisie, który pojawił się w zeszłym roku, został wprowadzony do ustawy o finansowaniu zadań

oświatowych mówimy o art. 90x. Wskazaliśmy tutaj na pewną potrzebę większego doprecyzowania, tak żeby był jednoznacznie określony zakres takiego wsparcia, jeżeli chodzi o inwestycje. Gdyż też trzeba podkreślić, że mówimy o programach, które są programami inwestycyjnymi, nowymi programami ministra, których wcześniej w poprzednich latach nie było. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Czy ministerstwo może się do tego krótko odnieść?

Zastępca dyrektora Departamentu Programów Naukowych i Inwestycji Ministerstwa Edukacji i Nauki Lidia Szarna:

Dzień dobry, panie przewodniczący. Dzień dobry państwu. Lidia Szarna zastępca dyrektora Departamentu Programów Naukowych i Inwestycji w Ministerstwie Edukacji i Nauki. Z racji tego, że dyrektorem jestem dopiero od tego roku, jeśli można, to głos zabierze pan naczelnik Piotr Kowalczyk, który w zeszłym roku m.in. brał udział w realizacji tych programów.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Proszę bardzo.

Naczelnik w Departamencie Programów Naukowych i Inwestycji Ministerstwa Edukacji i Nauki Piotr Kowalczyk:

Szanowny panie przewodniczący, szanowna Komisjo, szanowni państwo, chciałbym się po kolei odnieść tutaj do zarzutów, które gdzieś się pojawiły. Przede wszystkim chciałbym zaznaczyć jedną rzecz. Wszystkie procedury, które były przenoszone do systemu oświaty i wychowania były przenoszone z systemu nauki i szkolnictwa wyższego, gdzie przed chwilą słyszeliśmy pozytywną rekomendację wydatków budżetowych, a w tym przypadku też były oceniane programy i przedsięwzięcia ministra, które są realizowane w systemie nauki szkolnictwa wyższego od lat. W związku z tym, oczywiście jesteśmy wdzięczni za wszelkie rekomendacje, za wszelkie wskazówki, w jaki sposób mielibyśmy jeszcze poprawiać jakość realizowanych zadań w systemie oświaty i wychowania. Aczkolwiek tutaj, tak jak na kolegium NIK przedstawialiśmy nasze wyjaśnienia. Nie ze wszystkimi uwagami możemy się zgodzić.

Począwszy od pierwszego zarzutu, jeżeli chodzi o ogólność kryteriów. Ogólność kryteriów nie odbiega zasadniczo od innych kryteriów ustalanych w innych ustawach, chociażby w ustawie o organizacjach pożytku publicznego i wolontariacie, gdzie jest mowa o realizacji zadań publicznych i poziom ogółu oraz brak wag kryteriów również tam nie występuje. Dlatego jesteśmy zdziwieni tutaj kwestią wag kryteriów. Oczywiście przygotowując w tym roku wytyczne dla Komisji, możemy i planujemy przygotować chociażby informacje dotyczące znaczenia kryteriów, które kryteria są ważniejsze, powinny być ważniejsze przy wyborze. Oczywiście wszystkie są ważne, ale niektóre mogą być uzupełniające.

Druga rzecz, jeżeli chodzi o przyznanie środków instytucjom kultury. Oczywiście taka sytuacja miała miejsce w momencie zidentyfikowania takiego błędu, wtedy wystąpiliśmy o zwrot środków do tych instytucji. Miało to niestety miejsce w momencie, w którym była zmieniana ustawa Prawo oświatowe i zmieniał się katalog podmiotów uprawnionych. W starym katalogu rzeczywiście te instytucje kultury były traktowane jako inne podmioty realizujące działania na rzecz oświaty i wychowania, a w nowym katalogu podmiotów podmioty te zostały po prostu literalnie wymienione jako instytucje kultury. Stąd tutaj gdzieś osoby realizujące, bo to wynikało oczywiście z błędów przeprowadzonych na poziomie oceny formalnej, gdzieś pracownicy po prostu mogli dokonać pomyłki.

Jeżeli chodzi o dotację przyznaną poza trybem. Tutaj w żaden sposób nie możemy się zgodzić, że to było przyznane poza trybem, ponieważ wniosek nie był zmieniany. Wniosek był tylko aktualizowany w zakresie rodzaju inwestycji, który znajdował się w pierwotnym wniosku. A co za tym idzie minister, gdyby przyznał dotację 4900 tys. zł, tak jak było w pierwotnym wniosku, wiedząc, że koszt realizacji inwestycji wynosi 4500 tys. zł, tak naprawdę przyznałby dotację większą o 400 tys. zł, które leżałyby na koncie beneficjenta nienależnie i przez okres pół roku, które później byłoby to po prostu zwrócone.

Jeżeli chodzi o brak doświadczenia podmiotów i tutaj też odnosi się to ponieważ do zmian proponowanych w art. 90x. Karanie podmiotów za to, że nie posiadają doświadczenia w ramach danego obszaru, czy że są podmiotami nowymi, a mają zamiar realizować działania w tym zakresie, wydaje się niewłaściwy. Szczególnie, że w organizacjach pozarządowych jest często tak, że pracownicy z dużym doświadczeniem zakładają kolejne organizacje pozarządowe. A co za tym idzie pracownicy, jako osoby jednostki, posiadają takie doświadczenie, a organizacja jako całościowa nie posiada. Jednak nie wyklucza to tego, że są w stanie prawidłowo wydatkować środki i rozliczać te środki.

Jeżeli chodzi o dwa nierzetelnie ocenione podmioty. W tym roku także planujemy i zresztą to zaraz się dokona zwiększyć selekcję w trakcie doboru członków Komisji. Też w zeszłym roku wiadomo było, że gdzieś te przepisy weszły w dość późnym czasie, co nam nie pozostawiło komfortu do tego, nie mieliśmy po prostu tutaj luksusu, jakim był czas. W związku z tym wszystko było robione pierwszy raz, wszystko robione było w dość szybkim tempie. Uczymy się tego. Wiadomo, że gdzieś mieliśmy podstawy i staraliśmy się przenosić te najlepsze wzorce z nauki szkolnictwa wyższego, ale wiadomo, że mogły się pojawić błędy.

Jeżeli chodzi o pomyłkę z umową, to jak najbardziej taka pomyłka miała miejsce i tutaj nic na to nie poradzimy. W tym roku wszelkie wnioski przechodzą przez system, który uruchomiliśmy do naboru wniosków. A co za tym idzie, system też docelowo ma generować umowy, co wykluczy jakby podwójne rejestrowanie tych umów, a co za tym idzie uniknięcie tego typu pomyłki.

Jeżeli chodzi o brak potwierdzenia środków, to tutaj minister w żadnym stopniu nie wyszedł poza kwoty, które miał przyznane w ramach rezerwy ogólnej uchwałą Rady Ministrów na chociażby realizację programu „Rozwój potencjału infrastrukturalnego”. W związku z tym tutaj też posłużyliśmy się, raczej obchodziliśmy się w tej kwocie 400 000 tys. zł.

Jeżeli chodzi o kwestie związane z przyznaniem podmiotom, które miały negatywną ocenę Komisji. Tak jak wskazywano w odpowiedziach na zarzuty NIK-u, Komisja była tylko podmiotem pomocniczym. A co za tym idzie, tutaj minister zna szerzej kwestie związane z całym systemem oświaty i wychowania, też zna kwestię potrzeb w danym regionie i w danym obszarze. W tym momencie przede wszystkim minister podejmuje odpowiedzialność za przyznawanie dotacji a nie członkowie Komisji, w związku z czym minister ma ostateczne zdanie w zakresie przyznawania tych dotacji.

Jeżeli chodzi o kwestię dotyczącą art. 44, chciałbym bardzo mocno podkreślić, że w raporcie pokontrolnym wskazano ust. 3 ustawy, czyli uzyskiwanie najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Cele tak naprawdę to, czy spełniają oczekiwania i czy też środki zostały prawidłowo wydatkowane i czy osiągnięto zakładane rezultaty możemy ocenić dopiero po przyjęciu i rozliczeniu dotacji, a to nastąpi najwcześniej w tym roku albo w przyszłym roku. Gdyż tak naprawdę realizacja zadania została ustawowo wydłużona do końca 2023 r.

Jeżeli chodzi o zarzut dotyczący zakupu nieruchomości. W obydwu uruchomionych programach, w tym roku nie ma już zakresu inwestycyjnego związanego z zakupem nieruchomości, w związku z czym też wyciągamy wnioski i staramy się udoskonalać nasze działania, programy ministra. Szczególnie, że to jest materia nowa i na każdym kroku się uczymy. Oczywiście dziękujemy za wskazówki i jak najbardziej będziemy się starali wypełnić te wszystkie wskazówki, tak aby w przyszłym roku po prostu ta kontrola wypadła lepiej.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo za wyjaśnienia.

Przyznam się również, że w przypadku NIK i opinii BAS-u Biura Analiz Sejmowych zostało napisane, że „NIK stwierdziła istotne nieprawidłowości”. Być może ten przymiotnik „istotne” wykreślił i pozostał przy „nieprawidłowościach”. Gdyż z tym wszystkim pewnie pozostaje się zgodzić, że to są rzeczywiście nieprawidłowości.

Jako poseł koreferent, pewnie państwu wybaczę i rozumiem, że w następnym roku takich sytuacji właśnie związanych z tymi konkursami nie będzie, a biorąc pod uwagę, że te dwa konkursy i te kwoty konkursu w skali budżetu państwa w dochodach, jak i w wydatkach, to jest naprawdę pewnie jakiś bardzo niewielki promil całego budżetu.

Moja rekomendacja będzie pozytywna do zaopiniowania przez Komisję dla Komisji Finansów Publicznych tej części budżetowej, części 30 wraz z rezerwą celową 75.

Również tutaj muszę uprzedzić państwa z ministerstwa edukacji, aby przygotować się bardzo dobrze na wtorkowe posiedzenie, bo pewnie będzie więcej posłów, pewnie będzie więcej pytań, dociekań. Też przypomnę państwu i państwu posłom, że to posiedzenie jak pamięć mnie nie myli zostało zwołane w trybie zdalnym, czyli będzie można niekoniecznie być osobiście, tylko będzie się można połączyć przez nasze aplikacje.

Widzę głos. Właśnie tak czułem, że pani poseł Szumilas. Bardzo proszę.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo. Mam pytanie do prezydium podkomisji, kto wyznaczał koreferentów? Gdyż jako członek Komisji nie otrzymałam żadnej propozycji związanej z tym, żeby być koreferentem jakiegokolwiek części budżetu. Wydaje mi się, że tutaj powinni być uwzględnieni posłowie różnych opcji.

Mam na przykład też uwagi, już nie chciałam tego podnosić, ale wydaje mi się, że pan poseł Kurzępa, jako beneficjent programów ministerialnych w części 28, nie powinien być koreferentem tej części. Pod rozważę panu przewodniczącemu, to poddaję.

Po pierwsze dziękuję NIK za skontrolowanie, za ten protokół. Chcę powiedzieć, że wnioskowaliśmy o kontrolę programu razem z panią posłanką Lubnauer. Z jednym się nie zgodzę. Pewnie rzeczywiście na Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży będzie dyskusja, bo wydaje mi się, że pan poseł koreferent bardzo łagodnie potraktował ministerstwo, proponując ocenę pozytywną, ale rozumiem, że głosowanie będzie na Komisji Edukacji.

Natomiast dwie rzeczy tylko chciałam dzisiaj podnieść. Po pierwsze, wnioskowaliśmy w momencie, kiedy do ustawy był wpisywany art. 90x, to zwracaliśmy uwagę na to, że on jest wadliwy. To znaczy, że jego konstrukcja nie gwarantuje rzetelnej realizacji programów ministra. Proponowaliśmy wykreślenie lub doprecyzowanie, a to nie zostało zrobione. Dlatego, żeby zrealizować postulat NIK, musi być po prostu wola polityczna. Bo to większość sejmowa decyduje o takim a nie innym kształcie artykułu. Tu takiej woli politycznej nie było, więc od razu wyjaśniam i będę oczywiście apelowała do większości, żeby jednak nad tym się pochyliła i zastanowiła, ale bez woli politycznej tego się nie zmieni.

Z jednym pewnie na Komisji będę polemizowała z wyjaśnieniami ministerstwa edukacji, ale z jednym już dzisiaj nie mogę się zgodzić. Pan naczelnik użył takiego sformułowania „karanie podmiotów za brak doświadczenia”. A co zrobiliście z tymi podmiotami, które miały doświadczenie, które miały pozytywną opinię i nie dostały tego wsparcia? Co zrobiliście z tymi podmiotami, które czytając warunki stwierdziły, że nie mają takiego doświadczenia i do konkursu nie mogą przystąpić? Nie karacie tych podmiotów, które przystępują do konkursu, tylko odrzucacie możliwość ustalając takie warunki, nie mówiąc o tym, że do konkursu mogą przystąpić organizacje, które nie mają doświadczenia. Bo de facto tak się stało, że do konkursu przystąpiły organizacje mimo tego, że miały mieć doświadczenie. Takimi warunkami karacie wszystkich tych, którzy uczciwie podeszli do waszych warunków i nie przystąpili do tego konkursu. To jednak jest dość skandaliczne mówienie o ukaraniu tych, którzy przystąpili do konkursu, mimo że nie mogli i zamykanie oczu na tych, którzy chcieliby przystąpić do konkursu, ale przeczytali warunki i stwierdzili, że nie mają szans i nie przystąpili albo przystąpili, otrzymali pozytywną opinię i zostali odrzuceni. Toteż jednak moim zdaniem używanie tego typu argumentów jest niewłaściwe. Nie chcę tutaj używać mocnych słów. Dalsza dyskusja i pytania pewnie będą na Komisji Edukacji.

Mam też pytanie do pana przewodniczącego podkomisji, bo wnioskuję, że pan wie, w jaki sposób będą zwoływane konkretne komisje. Mimo że jestem w prezydium dużej Komisji to o sposobie prowadzenia debaty nad sprawozdaniem budżetu i decyzji o tym, że ona będzie prowadzona zdalnie, nie zostałam poinformowana. Zostałam poinformowana, tak jak wszyscy posłowie, że wtorkowa poświęcona części 82 będzie prowadzona

zdalnie. Natomiast o następnych jeszcze nie mam żadnych informacji. Dlatego dziwi mnie to, że jako członek prezydium o tym nie zostałam poinformowana i nie zostało to ze mną skonsultowane. Po drugie, to jednak jest dość ważny element i wydaje mi się, że zdalne prowadzenie umniejsza trochę rangę tej Komisji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Odniosę się bardzo króciutko, pani poseł, do tego, co pani powiedziała. Biorę to na siebie, ja prosiłem, wyznaczyłem posłów koreferentów, to jest pierwsza rzecz. Skorzystałem z moich uprawnień w tej sprawie.

Komisje są zwołane, nawet Sejm był w trybie zdalnym, więc nie można umniejszać posiedzeniu Komisji, które jest w takim trybie zwołane i one są zwołane, już są na stronie i są zwołane, więc tylko pewnie pani poseł umknęły te komisje, bo są już i terminy, i godziny wszystkich, jak mnie pamięć nie myli, aż trzech komisji o godz. 10.00, 13.00 i 14.00. Dwudziestego czerwca, we wtorek są, przynajmniej w moim kalendarzu.

Odniosę się jeszcze bardzo krótko. Nie można wykluczyć pana posła Kurzępę w żaden sposób. Ma prawo, jest posłem, tak jak pani, jak ja.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

To znaczy powinien się sam wykluczyć, bo jest beneficjentem programu.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Pani poseł. Jeszcze jedno, ale właśnie specjalnie prosiłem pana posła osobiście Kurzępę, ponieważ jest w cywilu, nazwijmy to pracując, jest przedstawicielem szkolnictwa wyższego i nauki dr. hab. prof. Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Jedno zdanie, panie przewodniczący. Przyzwoitość. Przyzwoitość wymaga określonych postępowań i tylko tyle.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Pan poseł Kurzępa.

Poseł Jacek Kurzępa (PiS) – spoza składu podkomisji:

Rekomendacja pani poseł jest obustronna, dwukierunkowa, również wobec pani wystąpienie na Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży i w wielu innych miejscach.

Jako koreferent tego dokumentu wyraźnie powiedziałem, że opieram się na dokumentacji oraz opinii NIK. Nie przedstawiam swojego osobistego stanowiska, to jest jedna rzecz, a druga. Beneficjentem projektów badawczych są dwie uczelnie Uniwersytet Zielonogórski i Akademia Nauk Stosowanych w Szczecinie a nie personalnie Jacek Kurzępa.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję.

Zamykam dyskusję w tym punkcie.

Przechodzimy sprawnie do pkt 8 i 9.

To subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie części oświatowej i rezerwy celowe z pozycji 11, 26, 29 i 52.

Proszę o zabranie głosu przez przedstawiciela MEiN.

Dyrektor Departamentu Współpracy z Samorządem Terytorialnym Ministerstwa Edukacji i Nauki Jerzy Jakubczuk:

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, szanowni państwo, Jerzy Jakubczuk dyrektor Departamentu Współpracy z Samorządem Terytorialnym w MEiN. Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na rok 2022 została określona w ustawie budżetowej w kwocie 53 325 538 tys. zł. Kwota ta była wyższa o 2,5% w stosunku do kwoty subwencji oświatowej z roku 2021. Po odliczeniu 0,5% rezerwy kwota subwencji oświatowej została podzielona pomiędzy samorządy na podstawie przepisów rozporządzenia ministra edukacji i nauki z dnia 21 grudnia 2021 r. W toku podziału subwencji oświatowej do gmin trafiło 23 574 000 tys. zł, do powiatów 10 258 000 tys. zł, do miast na prawach powiatu 18 559 000 tys. zł i do województw samorządowych 669 000 tys. zł. Podział został dokonany na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej.

W toku wykonywania budżetu kwota subwencji oświatowej została następnie dodatkowo zwiększona o kwotę 2 600 000 tys. zł. To zwiększenie subwencji oświatowej nastąpiło ze środków rezerwy celowej pozycja 29. Dotyczyło podwyższenia wynagrodzeń nauczycieli o 4,4% od 1 maja 2022 r. do końca grudnia 2022 r. i na ten cel przeznaczono kwotę 1 671 000 tys. zł. Kolejne zwiększenie to była kwota 515 000 tys. zł i dotyczyła wprowadzenia od 1 września 2022 r. tzw. standardów zatrudnienia nauczycieli, pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów i terapeutów pedagogicznych. Ponadto od 1 września 2022 r. wprowadzone zostały zmiany w Karcie Nauczyciela, w wyniku nowelizacji przepisów tej ustawy. Tutaj generalnie chodziło o zmiany w strukturze awansu zawodowego nauczycieli, wprowadzenia stopnia nauczyciela początkującego i zmiany wynagrodzenia średniego tej grupy nauczycieli i na ten cel przeznaczono kwotę 251 000 tys. zł.

Ponadto subwencję oświatową zwiększono o 180 000 tys. zł z przeznaczeniem na zwiększenie rezerwy subwencji oświatowej. Ten wzrost miał związek z dodatkowym wsparciem szkół w organizowaniu dodatkowych zajęć specjalistycznych z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Zatem łącznie kwota subwencji oświatowej na rok 2022, po zwiększeniu, wynosi 55 900 000 tys. zł i jest to kwota wyższa w stosunku do kwoty subwencji oświatowej z roku 2021 o 3 700 000 tys. zł to jest o 7,1%.

Jeśli chodzi o kwestię rezerwy subwencji oświatowej, to ta rezerwa pierwotnie wynosiła prawie 267 000 tys. zł i było to 0,5% od pierwotnej kwoty subwencji określonej w ustawie budżetowej. W toku wykonywania budżetu ulegała dodatkowym zwiększeniom o 180 000 tys. zł na dodatkowe zajęcia z zakresu pomocy psychologicznej i o 0,5% od tych poszczególnych zwiększeń, o których mówiłem wcześniej. Czyli chodziło o podwyżki wynagrodzeń dla nauczycieli, o wprowadzenie standaryzacji w szkołach oraz zmiany w awansie zawodowym nauczycieli od 1 września 2022 r. Łącznie kwota rezerwy subwencji oświatowej po zwiększeniach w trakcie roku budżetowego wyniosła 460 592 tys. zł i te środki zostały rozdzielone pomiędzy jednostki samorządu na podstawie kryteriów podziału rezerwy subwencji, w uzgodnieniu ze stroną samorządową Zespołu do spraw Edukacji, Kultury i Sportu, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

W roku ubiegłym z rezerwy subwencji oświatowej dofinansowaniem objęto następujące tytuły zadań: dofinansowanie wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych polegającego na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych na ten cel przeznaczono kwotę prawie 219 000 tys. zł, co stanowiło 47,5% łącznej kwoty rezerwy. Dofinansowaniem objęto 1201 jednostek samorządu. Ponadto ze środków rezerwy subwencji oświatowej finansowane były dodatkowe zajęcia z zakresu pomocy psychologicznej na ten cel przeznaczono kwotę 179 986 tys. zł było to ponad 39% łącznej kwoty rezerwy subwencji. Środki trafiły do 2796 samorządów i 18344 szkół kwalifikujących się do programu, a wsparciem objęto ponad 4,5 mln uczniów tych szkół.

Ponadto z rezerwy dofinansowaniem było objęte wyposażenie nowo oddawanych pomieszczeń do nauki, tych zaadaptowanych oraz pomieszczeń w szkołach zawodowych, które rozpoczynały kształcenie w nowych zawodach. Na ten cel przeznaczono kwotę blisko 32 000 tys. zł. Ponadto na dofinansowanie odpraw dla zwalnianych nauczycieli przeznaczono kwotę ponad 37 000 tys. zł dla 763 samorządów. Takim niewielkim tytułem to była korekta błędów statystycznych, ale była to bardzo niewielka skala, wynosząca zaledwie 200 tys. zł stanowiło to 0,1% kwoty rezerwy.

Jeszcze warto wspomnieć o pomocy samorządom z tytułu dofinansowania zdarzeń losowych. Na ten cel przeznaczono prawie 3000 tys. zł dla 31 jednostek samorządu. Łącznie, biorąc pod uwagę wykonanie subwencji oświatowej na 31 grudnia 2022 r., subwencja oświatowa została rozdysponowana w 100%. Nie będę już przedstawiał tego rozkładu na typy samorządów, bo to nie jest szczególnie ważne.

Natomiast chciałbym dodatkowo poinformować szanownych państwa, że analizując wykonanie wydatków z budżetów jednostek samorządu na podstawie sprawozdań RB28S w roku 2022 r. łączne wydatki samorządów na zadania w działach 801 i 854 wyniosły 103 789 000 tys. zł. Z tego na wydatki bieżące przypadała kwota 98 345 000 tys. zł, a na wydatki inwestycyjne 5 444 000 tys. zł.

Natomiast wydatki tzw. subwencionowane, czyli z wyłączeniem części dotyczącej wychowania przedszkolnego i dowozu uczniów w roku ubiegłym kształtowały się na poziomie 72 456 300 tys. zł. Wskaźnik udziału wydatków bieżących subwencionowanych do dochodów z tytułu subwencji oświatowej oraz dotacji celowych i pozostałych dotacji bieżących, które trafiły do jednostek samorządu, kształtował się na poziomie 123,6% procenta i w stosunku do wartości wskaźnika z roku 2021 uległ zmniejszeniu o 1/10 pkt procentowego. To generalnie dobra informacja, że ten wskaźnik jest niższy. To oznacza, że poziom środków zaangażowanych przez samorządy z innych źródeł dochodów niż strumienie przekazywane z budżetu państwa, ta relacja poprawia się. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Tradycyjnie proszę o zabranie głosu przez przedstawiciela NIK. Panie dyrektorze.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący.

Jeżeli chodzi o subwencję ogólną dla jednostek samorządu terytorialnego w części oświatowej to tutaj kwota części oświatowej, tak jak już tu zostało wskazane, wzrosła i szczególnie przeznaczono to na podwyżki wynagrodzeń dla nauczycieli oraz zatrudnienie pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów psychologicznych i doradców zawodowych. Jak również na wsparcie szkół w zakresie organizowania dodatkowych zajęć specjalistycznych w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Oczywiście część oświatowa subwencji ogólnej została przekazana wszystkim jednostkom samorządu terytorialnego. Ona też udzielana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez te jednostki, z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych.

Dodatkowo tutaj chciałbym przejść do kwestii związanych z rezerwą. W informacji wskazujemy, jak środki rezerw celowych zostały wykorzystane w ramach realizacji kontroli wykonania budżetu państwa. W części 30 wskazaliśmy kilka rezerw, które zostały objęte badaniem m.in. w pozycji 29, jak również w pozycji 26. Pozycja 29, to jest program „Inwestycje w oświacie”. Pozycja 26 to jest m.in. program wsparcia edukacji, które były objęte szczegółowym badaniem, gdzie odnosiliśmy się tak na dobrą sprawę do ustaleń dokonanych przez kontrolerów NIK. Także już nie będę tego powtarzał.

Oczywiście, jeżeli byłaby taka potrzeba, to bardzo chętnie przekazemy ponownie te informacje. Natomiast jeszcze chciałbym wskazać, że środki z rezerwy celowej w pozycji 29 w wysokości 100 000 tys. zł przeznaczono na sfinansowanie realizacji remontów i inwestycji zaplanowanych do realizacji przez jednostki niezaliczane do sektora finansów w oświacie. W ramach tych środków minister przyznał dotację, w ramach programu „Inwestycje w oświacie” na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, o których mowa w art. 75a pkt 2 i 3 ustawy o finansowaniu zadań oświatowych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję.

Pani poseł koreferent nie ma. Jestem upoważniony przez nią, że przekażę na piśmie stanowisko, ale to stanowisko ustne zostało przekazane w sposób pozytywny. Jest ono pozytywne i wnosi właśnie o wyrażenie pozytywnej opinii dla Komisji Finansów.

Czy są jakieś pytania? Proszę bardzo, pani poseł.

Posel Krystyna Szumilas (KO):

Po pierwsze, mam pytanie, w jakich datach zwiększono rezerwę. Gdyż rozumiem, że zwiększenie subwencji w stosunku do zaplanowanej na 2022 r. wynikało ze zwiększenia rezerwy subwencji oświatowej, tak? To jest jedno pytanie.

Pan dyrektor tak szybko dyktował te dane związane z wydatkami samorządów i ogólnymi wydatkami na zadania objęte subwencją oświatową. Chciałabym sobie zanotować albo jeżeli pan dyrektor ma to na piśmie, to mogłabym sobie to wziąć. Mówił pan o tym, że według sprawozdań RB28S. Na zadania objęte subwencją oświatową było 103 789 000 tys. zł. Tak?

Dyrektor departamentu MEiN Jerzy Jakubczuk:

Może jeśli mogę zaproponować, to prześlę pani minister szczegółowe dane, żeby w tej chwili nie tracić czasu na ponowne odczytywanie i notowanie.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Ale to są dwie minuty panie...

Dyrektor departamentu MEiN Jerzy Jakubczuk:

Na zadania subwencionowane była kwota niższa, bo 103 000 000 tys. zł to są łączne wydatki samorządów na wszystko, czyli łącznie z inwestycjami na wszystkie zadania z działu 801 i 854.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Interesowałyby mnie te dane, które pan przytoczył, to sobie mogę pewnie odsłuchać, ale szybciej byłoby gdyby pan mi to jeszcze podał. Natomiast interesuje mnie również to, o czym teraz pan dyrektor mówi, czyli tylko te zadania subwencionowane.

Dyrektor departamentu MEiN Jerzy Jakubczuk:

Już podaje tę kwotę. Na zadania subwencionowane przypadała kwota w roku 2022 – 72 456 300 tys. zł.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

72 456 300 tys. zł to jest to, co w budżecie państwa, tak?

Dyrektor departamentu MEiN Jerzy Jakubczuk:

Nie, to są wydatki samorządów na zadania subwencionowane ze sprawozdań RB28S.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Z tego samorzady dostały 55 942 000 tys. zł subwencji.

Dyrektor departamentu MEiN Jerzy Jakubczuk:

Subwencji oświatowej.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

A ile dotacji?

Dyrektor departamentu MEiN Jerzy Jakubczuk:

Dotacje i pozostałe dochody bieżące 2 640 000...

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Ale same dotacje bez dochodów?

Dyrektor departamentu MEiN Jerzy Jakubczuk:

Same dotacje na zadania bieżące to jest kwota 3 300 000 tys. zł.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

3 300 000 tys. zł, tak? Czyli co? Czyli spadła kwota wydatkowana na zadania oświatowe subwencionowane?

Dyrektor departamentu MEiN Jerzy Jakubczuk:

Na zadania oświatowe kwota wzrosła, bo ona nominalnie rośnie co roku, to wynika jakby ze wzrostu wynagrodzeń nauczycieli i z uwarunkowań...

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

W ubiegłym roku na subwencionowane było 89 000 000 tys. zł.

Dyrektor departamentu MEiN Jerzy Jakubczuk:

Nie, pani minister. Na subwencyjne w roku 2021 było 68 498 300 tys. zł.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dobrze, to proszę mi przesłać te dane tak, żeby przed Komisją miała. Dobrze?

Dyrektor departamentu MEiN Jerzy Jakubczuk:

Dobrze, oczywiście. Natomiast padło tutaj jeszcze pytanie dotyczące tych dat zwiększeń. Zatem wyjaśniam, że kwota 180 000 tys. zł zasilila rezerwę subwencji oświatowej, natomiast pozostałe tytuły zwiększeń zasilaly kwoty dzielone algorytmiczne. Czyli jakby

od tamtych kwot tylko 0,5% wchodziło do rezerwy, a 99,5% wchodziło do tej kwoty dzielonej algorytmem i były nowelizacje rozporządzeń dokonywane w trakcie roku budżetowego, w wyniku, których te kwoty były podzielone. Pierwsza nowelizacja rozporządzenia o podziale subwencji była 11 maja 2022 r. to jest rozporządzenie opublikowane...

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dobrze i tylko daty.

Dyrektor departamentu MEiN Jerzy Jakubczuk:

Kolejna była 12 lipca i ostatnia, trzecia była 19 sierpnia 2022 r.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Czyli już wtedy wiadomo było, jaka jest ostateczna kwota subwencji. Tak?

Dyrektor departamentu MEiN Jerzy Jakubczuk:

Tak, w sierpniu było wiadomo, jaka jest łączna kwota subwencji. Te kwoty zostały rozdzielone po zwiększeniach i przekazane do jednostek samorządu, oczywiście zgodnie z przepisami ustawy o dochodach, czyli w systemie rat a nie jednorazowo. Dziękuję.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo za wymianę zdań, za dyskusję.

Ostatni, drugi punkt to część 85 – Budżety wojewodów.

Proszę o zabranie głosu przez przedstawiciela MEiN.

Zastępca dyrektora departamentu MEiN Konrad Hodzyński:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, Konrad Hodzyński, zastępca Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów w MEiN. Dochody budżetu państwa w części 85 – Budżety wojewodów w 2022 r. w dziale 801 – Oświata i wychowanie oraz w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza zrealizowano w łącznej kwocie 3174 tys. zł, to jest w 349 % planu, który wynosił 915 tys. zł. Powyższe dochody uzyskano m.in. z tytułu wpływów ze zwrotów, dotacji oraz płatności, w tym dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur pobranych niezależnie lub w nadmiernej wysokości. Kolejnym tytułem był zwrot niewykorzystanych dotacji oraz płatności. Dochody z tytułu usług z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów.

Jeśli chodzi o wydatki budżetu państwa w części 85 w dziale 801 i 854, to plan po zmianach tych wydatków wyniósł 2 681 296 tys. zł, a zrealizowany został w kwocie 2 594 716 tys. zł, czyli w prawie 97% planu po zmianach. Z tego w dziale 801 – Oświata i wychowanie zrealizowano wydatki w wysokości 2 362 085 tys. zł. W dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza wydatkowano 232 630 tys. zł.

W ramach powyższych środków finansowana była realizacja zadań związanych m. in. ze statutową działalnością kuratoriów oświaty, ich delegatur, dofinansowaniem placówek przedszkolnych. Tutaj mowa o dotacji na zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego. Również przekazywane były środki na dotacje dla JST z przeznaczeniem na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne, materiały ćwiczeniowe oraz na sfinansowanie kosztu zakupu tych podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych.

Realizowane również były wydatki związane z nagrodami kuratorów oświaty dla nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze na realizację zadań w ramach programów „Aktywna tablica”, „Narodowy program rozwoju czytelnictwa” priorytet 3, wspieranie organizacji doradztwa metodycznego na obszarze poszczególnych województw, jak również na pomoc materialną dla uczniów, czyli stypendia i zasiłki szkolne.

Jeśli chodzi o zadania z zakresu administracji rządowej zlecone jednostkom samorządu terytorialnego, to w ramach oświaty i wychowania było to zadanie związane z wyposażeniem szkół w podręczniki oraz materiały edukacyjne lub ćwiczeniowe. Na ten cel z budżetu państwa przeznaczone zostały środki w wysokości 286 295 tys. zł. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Pan dyrektor NIK.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Jeżeli chodzi o dział 801 – Oświata i wychowanie w części 85, w odniesieniu do dochodów wojewodów w tym dziale był to niewielki odsetek ogółem realizowanych dochodów przez budżetach wojewodów. Wydatki wojewodów w tym dziale stanowiły natomiast 3,9% zrealizowanych wydatków. W ramach prowadzonych działań kontrolnych w dziale 801 w dochodach badaniem objęte zostały jedynie działania windykacyjne na rzecz odzyskania zaległych dochodów prowadzone przez wybranych wojewodów. Tutaj nie stwierdzono nieprawidłowości.

Jeżeli chodzi o wydatki w dziale 801 to tutaj główną pozycję w tym dziale stanowiły dotacje. Przeznaczenie tych dotacji zostało przed chwilą wskazane przez pana dyrektora. NIK stwierdziła, że na koniec 2020 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Natomiast istotniejsze nieprawidłowości w realizacji wydatków w dziale Oświata i wychowanie dotyczyły w odniesieniu do działań wojewody wielkopolskiego, gdzie nie dokonano skutecznej blokady planowanych wydatków w kwocie 3000 tys. zł. Wojewoda nie zatwierdził decyzji w systemie TREZOR, co uniemożliwiło wykorzystanie tych środków przez ministra finansów. Jednocześnie wojewoda świętokrzyski nie poinformował ministra finansów o braku możliwości wydatkowania środków finansowych na wydatki niewygasające roku 2021. Wojewoda mazowiecki przekazał taką informację z opóźnieniem ponad 90 dni.

Jeżeli chodzi o dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, to tutaj należy wskazać, że dochody ze względu na to, że zrealizowane dochody, stanowiły 0,02%, nie były przedmiotem szczegółowego badania przez NIK. Natomiast zrealizowane wydatki stanowiły 0,4% łącznych wydatków zrealizowanych w budżetach wojewodów. W dziale tym nie wystąpiły wydatki budżetów środków europejskich. NIK nie stwierdziła żadnych nieprawidłowości w omawianym tutaj dziale. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Proszę o zabranie głosu przez koreferenta pana posła Władysława Kurowskiego.

Poseł Władysław Kurowski (PiS):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, Wysoka Komisjo, już usłyszeliśmy, dochody w dziale 854 w planie były planowane na pozycji 0, natomiast w wykonaniu mamy 504 tys. zł. Natomiast w 801 też nie były planowane w wysokości 915 tys. zł, a w rezultacie wykonanie jest prawie trzykrotnie wyższe.

Natomiast, jeżeli chodzi o realizację wydatków, to trzeba powiedzieć, że w toku realizacji budżetu plan tych wydatków i zarówno w dziale 801, jak i 854 ulegał zmianie, przede wszystkim z punktu widzenia zasilenia tych wydatków rezerwami celowymi i niewielką rezerwą, też ogólną, jeżeli chodzi o dział 801 w wysokości około 9500 tys. zł. Tak ustalone wydatki zostały wykonane w około 81,1% planu, jeżeli chodzi o dział 854. Podobnie, jeżeli chodzi o dział 801 to jest wartość 98,6%.

Natomiast warto tutaj też zobaczyć, jak to się ma w stosunku do wykonania roku 2021, bo wtenczas widzimy, że jeżeli chodzi o dział 801, to jest 99,2%. Natomiast ten wskaźnik dla 854 też jest znacznie lepszy, ponieważ wynosi on wtenczas 97,2%. Wygląda na to, że realizacja jest prowadzona w miarę systematycznie i prawidłowo. Natomiast odbiegają tutaj niektóre pozycje od tych wymarzonych 100% i szczegółowo jest to pokazane zarówno dla 854 jak dla 851 w odpowiednich załącznikach nr 1 w budżecie.

Ale wskazać trzeba, że pomoc materialna dla uczniów to jest rozdział 85415 tutaj odbiega, bo to wykonanie wynosi 76% jeżeli chodzi o plan i wykonanie. Natomiast jeżeli porównalibyśmy to już do poprzedniego roku, to wynosi ponad 90% wykonania roku 2021. Taką podobną pozycją odbiegającą jest 80146, czyli dofinansowanie i doskonalenie nauczycieli. Jednak znowu jeżeli to porównamy do wykonania z 2021 r., to jest czas 106% tego wykonania. Wygląda na to, nie wiem, czy się państwo zgodzicie z moją opinią, że po prostu na etapie planowania zapotrzebowania i pokrycia tego zapotrzebowania dofinansowano zwiększoną kwotą tej dotacji celowej. Natomiast ta dotacja potem po prostu nie została wykorzystana w ilościach, jakich była zaplanowana. Trzeba jeszcze

zwrócić uwagę może na wynagrodzenia przede wszystkim w kuratoriach. Trzeba powiedzieć, że w dziale 801 w ramach oświaty i wychowania na wynagrodzenia pracowników oświaty w kuratoriach jest to robione zgodnie z ustawą o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz zmianie niektórych innych ustaw i to jest myślę, że tutaj nie ma większych uwag co do tego. Szczegółowo jest to opisane w załączniku nr 2 do budżetu. Po wysłuchaniu tutaj państwa opinii i uwag, jak również NIK-u wnoszę o pozytywne zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych w części 85. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo.

Czy są głosy w dyskusji?

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Tak, poza mikrofonem.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Pani poseł, będę bardzo wdzięczny, jeśli będzie bardzo krótko, ponieważ muszę się bilokować.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Też po to tu jesteśmy, żeby dyskutować, a nie siedzieć cicho. Panie przewodniczący, postaram się spełnić pana oczekiwania.

Mam tylko pytanie dotyczące komisji wtorkowych, które będą prowadzone zdalnie. Rozumiem, że ponieważ będą głosowania, to również panel głosowań będzie uruchomiony przy tych zdalnych. Jak państwo wiecie, mamy wyjazdowe posiedzenie klubu we Wrocławiu i nie wiem, dlaczego ustaliliście posiedzenia komisji akurat we wtorek? Kiedy wcześniej my już mieliśmy ustalone wyjazdowe posiedzenie klubu i stąd też to niepoinformowanie mnie ma tutaj podwójne znaczenie. Wie pan, ja rozumiem, że pan sugeruje, że będziemy na Komisji i na klubie. Tak?

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Pani poseł proszę zwrócić się z takim wnioskiem, zażaleniem do pani przewodniczącej.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Pan sugeruje, że będziemy na Komisji i na klubie jednocześnie, w tym samym czasie zdalnie...

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Pani poseł tylko przypomnę, moim zdaniem ważniejsze są obowiązki poselskie od obowiązków klubowych. Dziękuję bardzo.

Stwierdzam wyczerpanie porządku dziennego

Zamykam posiedzenie.

Dziękuję bardzo.